

ЦЕНТР ПО ПРАВАМ
ЧЕЛОВЕКА В
МОЛДОВЕ

THE CENTER FOR
HUMAN RIGHTS
OF MOLDOVA

MD-2012, Moldova, Chișinău,
str. Sfântul Țării, 16

Tel: 234 – 800; Fax: 225 – 442
E-mail: cpdom@mdl.net

11.01.2011 nr. 01-10/01
la nr. _____ din _____

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

str. A. Lăpușneanu, 28
mun. Chișinău

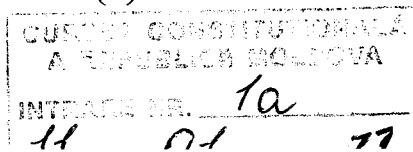
SESIZARE

privind controlul constituționalității sintagmei „cu plata salariului mediu (pentru salariații care sunt remunerați în acord sau pe unitate de timp)” din art.111 alin.(1) din Codul Muncii, modificare adusă prin Legea pentru modificarea și completarea Codului Muncii al Republicii Moldova nr.168 din 9 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.160-162 din 7 septembrie 2010.

Subsemnatul, Tudor Lazăr, avocat parlamentar, în temeiul art.135 alin.(1) litera a) din Constituția Republicii Moldova, art.25 lit.i) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.38 alin.(1) lit.i) din Codul jurisdicției constituționale, art.31 din Legea cu privire la avocații parlamentari, solicit exercitarea controlului constituționalității prevederilor art.111 alin.(1) din Codul Muncii, sintagma „cu plata salariului mediu (pentru salariații care sunt remunerați în acord sau pe unitate de timp)”, modificare adusă prin Legea pentru modificarea și completarea Codului Muncii al Republicii Moldova nr.168 din 9 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.160-162 din 7 septembrie 2010.

În fapt:

Parlamentul Republicii Moldova la data de 28 martie 2003, prin Legea nr.154 a adoptat Codul Muncii care a fost publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.159-162 din 29 iulie 2003. Pe parcurs, Codul a suferit mai multe modificări și completări, ultima fiind adusă la 9 iulie 2009 prin Legea nr.168, publicată în Monitorul Oficial nr.160-162 din 7 septembrie 2010. Redacția veche a art.111 alin.(1) era „În Republica Moldova, zilele de sărbătoare nelucrătoare cu menținerea salariului, sunt:”. În redacția actuală art.111alin.(1) are următorul conținut „În

Republica Moldova, zilele de sărbătoare nelucrătoare, cu plata salariului mediu (pentru salariații care sunt remunerați în acord sau pe unitate de timp) sunt:”.

Onorată Curte, modificarea adusă prin Legea 168/2010 la art.111 alin.(1) din Codul Muncii, prin textul „cu plata salariului mediu (pentru salariații care sunt remunerați în acord sau pe unitate de timp)” o considerăm neconstituțională din următoarele motive.

În drept:

Articolul 3 din Codul Muncii (în continuare Cod) prevede că dispozițiile acestuia se răsfrîng asupra tuturor salariaților fără a face careva distincție între salariații din sectorul public, privat sau mixt, iar art.5, intitulat „Principiile de bază ale reglementării raporturilor de muncă și a altor raporturi legate nemijlocit de acestea”, stabilește că fiecare salariat are dreptul la condiții echitabile de muncă, la odihnă, la acordarea zilelor de repaus și de sărbătoare nelucrătoare.

Salariații sunt egali în drepturi și posibilități, iar discriminarea în domeniul raporturilor de muncă este interzisă. Astfel, plata salariului mediu pentru zilele de sărbătoare nelucrătoare prevăzută doar numai pentru salariați care sunt remunerați în acord, sau pe unitate de timp, fără a lua în calcul salariații a căror muncă este retribuită cu salariu lunar (salariu de funcție) este o discriminare și contravine principiilor de bază a prezentului Cod, care prin art.8 expres interzice discriminarea în sfera muncii.

Dreptul la muncă și la protecția muncii este un drept constituțional prevăzut de art.43 și face parte din drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale, dispozițiile cărora se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care țara noastră este parte. Republica Moldova aderînd la Declarația Universală a Drepturilor Omului și la alte acte internaționale referitoare la protecția drepturilor omului, printre care și la Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, s-a angajat să le respecte, folosind la maximum resursele sale disponibile, pentru ca exercitarea deplină a drepturilor recunoscute să fie asigurată prin toate mijloacele adecvate, inclusiv prin adoptarea de măsuri legislative care vor garanta cetățenilor recunoașterea drepturilor economice. Dacă Declarația Universală a Drepturilor Omului, prin art.23 garantează oricărei persoane dreptul la muncă, la condiții echitabile de muncă, acordîndu-i dreptul, fără nicio discriminare, la un salariu egal pentru muncă egală, iar prin art.24, dreptul la odihnă și recreare, inclusiv la o limitare rezonabilă a zilei de muncă și la concedii periodice plătite, atunci art.7 litera d) din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, statuează că Statele părți la prezentul Pact recunosc dreptul pe care îl are orice persoană de a se bucura de condiții de muncă juste și prielnice, care să asigure odihna, timpul liber, limitarea rațională a duratei muncii și concediile periodice plătite, precum și remunerarea zilelor de sărbătoare.

Vedem deci, că acest Pact internațional, la care Republica Moldova este parte și pe care s-a angajat să-l respecte, nu face distincții între salariați, chiar și referitor la remunerarea zilelor de sărbătoare.

Așadar, modificarea adusă de Legea 168/2010 „cu plata salariului mediu (pentru salariații care sunt remunerați în acord sau pe unitate de timp)” este contradictorie normei internaționale la care țara noastră este parte. Dispoziția contestată contravine și art.2 alin.(2) din Carta Socială Europeană, ratificată prin Legea nr.484-XV din 28 septembrie 2001, potrivit căreia Statul nostru și-a asumat angajamentul internațional să prevadă zile de sărbătoare plătite.

Onorată Curte, dacă este să analizăm dispozițiile art.111 alin.(1) din Cod și anume modificarea deja enunțată în context cu prevederile actelor internaționale indicate anterior, vedem că între aceste norme de drept există deosebire, în sensul că norma națională care pune restricții este contrară normei internaționale care nu cunoaște asemenea restricții. Dacă este să ne punem întrebarea cum pot fi soluționate asemenea colizii atunci este binevenit să ne adresăm la Legea privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova nr.595-XIV din 24 septembrie 1999, publicată în Monitorul Oficial nr.24-26 din 2 martie 2000. Articolul 20 al prezentei legi „Aplicarea tratatelor internaționale” stabilește că dispozițiile tratatelor internaționale care, după modul formulării, sunt susceptibile de a se aplica în raporturile de drept fără adoptarea de acte normative speciale, au caracter executoriu și sunt direct aplicabile în sistemul juridic și sistemul judiciar ale Republicii Moldova, iar art.21 „Interpretarea tratatelor internaționale” ne indică că această interpretare urmează a fi efectuată în conformitate cu normele și principiile dreptului internațional, astfel încât să se evite eventualele contradicții dintre prevederile legislației Republicii Moldova și dispozițiile tratatului.

În această ordine de idei, Curtea Constituțională, la adoptarea Hotărârii nr.55 din 14 octombrie 1998 „Privind interpretarea unor prevederi ale art.4 din Constituția Republicii Moldova”, s-a expus în sensul că „tratatele internaționale ratificate și cele la care Republica Moldova a aderat (în cazul nostru – Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale și Carta socială europeană) sunt parte componentă a cadrului legal al Republicii Moldova și devin norme ale dreptului ei intern”.

Dacă este să ne referim la modalitatea de respectare a tratatelor internaționale, atunci art.19 din Legea nr.595-XIV/1999 dispune că tratatele internaționale se execută cu bună credință, în conformitate cu principiul „pacta sunt servanda”. Republica Moldova nu poate invoca prevederile legislației sale interne ca justificare a neexecutării unui tratat la care este parte. Constituția Republicii Moldova prin art.8 alin.(1) se obligă să respecte dreptul internațional și tratatele internaționale. Acestea fiind prevederile referitor la executarea tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte ne fac să înțelegem că odată ce prevederile legii interne vin în contradicție cu actele internaționale la care țara este parte, prioritate au ultimele.

Constituția Republicii Moldova în art.4 „Drepturile și libertățile omului” prin alin.(2) a statuat „Dacă există neconcordanță între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale”.

Prevedere similară găsim și în art.13 din Cod, or, având în vedere că norma internă supusă controlului constituționalității vine în contradicție cu actele internaționale la care Republica Moldova este parte și cu prevederile art.4 alin.(2) din Constituție, suntem dispuși să conchidem că modificarea adusă art.111 alin.(1) prin Legea 168/2010 „cu plata salariului mediu (pentru salariații care sunt remunerați în acord sau pe unitate de timp)” este neconstituțională.

Onorată Curte, art.54 alin.(2) din Constituție indică că exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

Raportînd modificarea supusă controlului constituționalității normei constituționale din nou stabilim că această prevedere este contrară Legii Supreme și necesită a fi declarată neconstituțională. Opinia este bazată pe dispoziția alin.(1) al art.54 din Legea Supremă care dispune că în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

Republica Moldova a ratificat Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale la 28 iulie 1990, iar Carta socială europeană la 28 septembrie 2001 adică cu mult înainte de adoptarea Codului Muncii- 29 iulie 2003 și Legii nr.168/2010 care a adus modificări art.111 alin.(1) din Codul Muncii, ceea ce face să tragem concluzia că toate categoriile de salariați din Republica Moldova au început, înainte de adoptarea acestor legi, să se bucure de drepturi egale în ceea ce privește remunerarea zilelor de sărbătoare, indiferent dacă munca acestora este retribuită în urma unui acord, pe unitate de timp sau cu salariu lunar/ salariu de funcție, considerîndu-se drepturi dobîndite.

Referitor la necesitatea respectării stricte a drepturilor dobîndite ținem să subliniem că Curtea Constituțională prin Hotărîrea nr.9 din 30 martie 2004 a statuat necesitatea respectării stricte de către legiuitor în procesul de adoptare a legilor a principiului universal al respectării drepturilor dobîndite în mod licit. Curtea, de asemenea a subliniat că normele privind protecția de stat, asigurarea materială și socială, consfințite în legile anterioare, nu pot fi anulate sau modificate.

Ca urmare celor invocate consider că art.111 alin.(1) din Codul Muncii în redacția Legii nr.168 din 9 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial nr.160-162 din 7 septembrie 2010 și anume sintagma „cu plata salariului mediu (pentru salariații care sunt remunerați în acord sau pe unitate de timp)” este neconstituțională deoarece conform analizei sus efectuate reiese că toți salariații fără excepție, beneficiază de dreptul la zile de sărbătoare nelucrătoare plătite, indiferent de funcția ocupată, munca prestată sau sistemul de retribuire a muncii lor.

Onorată Curte, avînd în vedere considerentele expuse, conducîndu-mă de art.135 alin.(1) litera a) din Constituția Republicii Moldova, art.25 lit.i) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.38 alin.(1) lit.i) din Codul jurisdicției constituționale, art.31 din Legea cu privire la avocații parlamentari,

Solicit:

1. Primirea spre examinare a prezentei sesizări și includerea ei în ordinea de zi.
2. Exercițarea controlului constituționalității sintagmei „cu plata salariului mediu (pentru salariații care sunt remunerați în acord sau pe unitate de timp)”, modificare adusă prin Legea pentru modificarea și completarea Codului Muncii al Republicii Moldova nr.168 din 9 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.160-162 din 7 septembrie 2010 la art.111 alin.(1) din Codul Muncii, adoptat prin Legea nr.154 din 28 martie 2003, publicat în Monitorul Oficial nr.159-162 din 29 iulie 2003, modificat și completat.

Cu profund respect,

Avocat parlamentar

Tudor LAZĂR